

Lőrincz P. Gabriella

Két anya, két leány

Drága Mariskám, néném!

Az Isten titeket megáldott gyermekkel, nekünk jómódot adott, gyermeket nem. Arra kérnélek testvéri szeretettel, hogy a tizből két leánygyermeket küldj el hozzánk. Amikor Édest temettük, beszéltünk erről, talán mostanra eljött az ideje. Tanítatom és nevelem őket, olyan szeretettel bánok velük, amilyennel te. Itt, várososon annyi munka nincs, de tennivaló mindig akad, s ha az Isten úgy akarja, idővel rájuk száll majd minden vagyonunk. Tudom, nem egyszerű az élet, s minden gyermekedet egyformán szereted, ezért nem kérem, hogy te és Jóska válasszatok közülük, én Boriskára és Bözsikére gondoltam. Ők már nagyobbacska. Látod, kedves testvérem, mint koldus kérek tőled, hiába minden vágyakozás, vagyon, gyermekáldás nélkül boldogtalan asszony vagyok, és az idő is gyorsan halad. Itt szép tavasz van, minden zöldell már, és arra gondolok sokszor, milyen lehet ott Geccsén, hogy van-e jószág, sütöd-e a kemencében a hatalmas kenyeret? Emlékszem, amikor lányok voltunk, a kavaróban a ciberét szőlőlevélre tettük, úgy ettük, lekváros volt az egész arcunk, és koszorút fontunk csorbókavirágból. Jártok-e fonóba, hántóba? Írj meg mindent! Hiányoztok, édesanyámék is hiányoznak, vigyél virágot helyeztem is a sírjukra. Néha álmodom róluk és rólatok is.

A kocsissal küldj majd választ, de azt sem bánom, ha egyből jön a két leány is, nem is kell semmit magukkal hozniuk, mindent megkapnak, varratunk ruhát, cipőt is veszünk, csak engedd el őket. Amikor csak akarnak, visszamehetnek hozzád, ha nem tesszik nekik minálunk.

Szeretettel öllelek, testvéred, Rózsika.

1916. április 13., Békéscsaba

Drága Mariskám!

A Jóisten tartson meg benneteket, remélem, semmi sérelem nem ért sem téged, sem a családot. Négy éve már, hogy az áldott két kisleány idekerült hozzánk, egész életemben köszönni fogom neked és a Mindenhatónak, hogy megosztottad velem az anyai örömeket. Boriska és Bözsike jól vannak, zongorázni is megtanultak mindketten, a múlt héten új kalapot vettem nekik, rájuk sem ismernél, mennyire megnőttek, szép fiatalasszony lesz belőlük, hiszen hamarosan eladósorba kerülnek. De más dolog miatt írok most neked, soron kívül. Mindjárt két esztendeje, hogy kedves Bélám jobblétre szenderült. A leányok ittléte segített elviselni a gyászt, és elfoglaltam magam velük, hogy jobban teljen az idő. Akadt egy kérőm nemrégiben, igaz, nagyon messze lakik, egy bálon ismertem meg, amikor a leányokat kísértem. Özvegyember, jó módú, de nagyon messze lakik: Kassán. Ha hozzámegegyek, itt mindent föl kell számolnom. Még várja a válaszomat. Beszéltem erről a leányoknak, Boriska velem maradna, Kassára is költözne, de Bözsike hozzád vágyik, és arra kért, hadd menjen haza. Megérttem a kisleányt, ki tudja, milyen élet vár reánk, annyi rosszat mondanak mostanában. Így, drága néném, fájó szívvel és örök hálával küldöm haza hozzátok a már szinte nővé érett gyermekünket. Hozzon hát akármit az élet, ő már az én kisleányom is marad. Abban reménykedem, hogy egyszer az életben még láthatjuk egymást! A következő levelemben majd bővebben írok. Boriskára továbbra is nagyon vigyázok, és megadok neki minden tőlem telhetőt.

Csókol húgod, és kisleányod, Boriska.

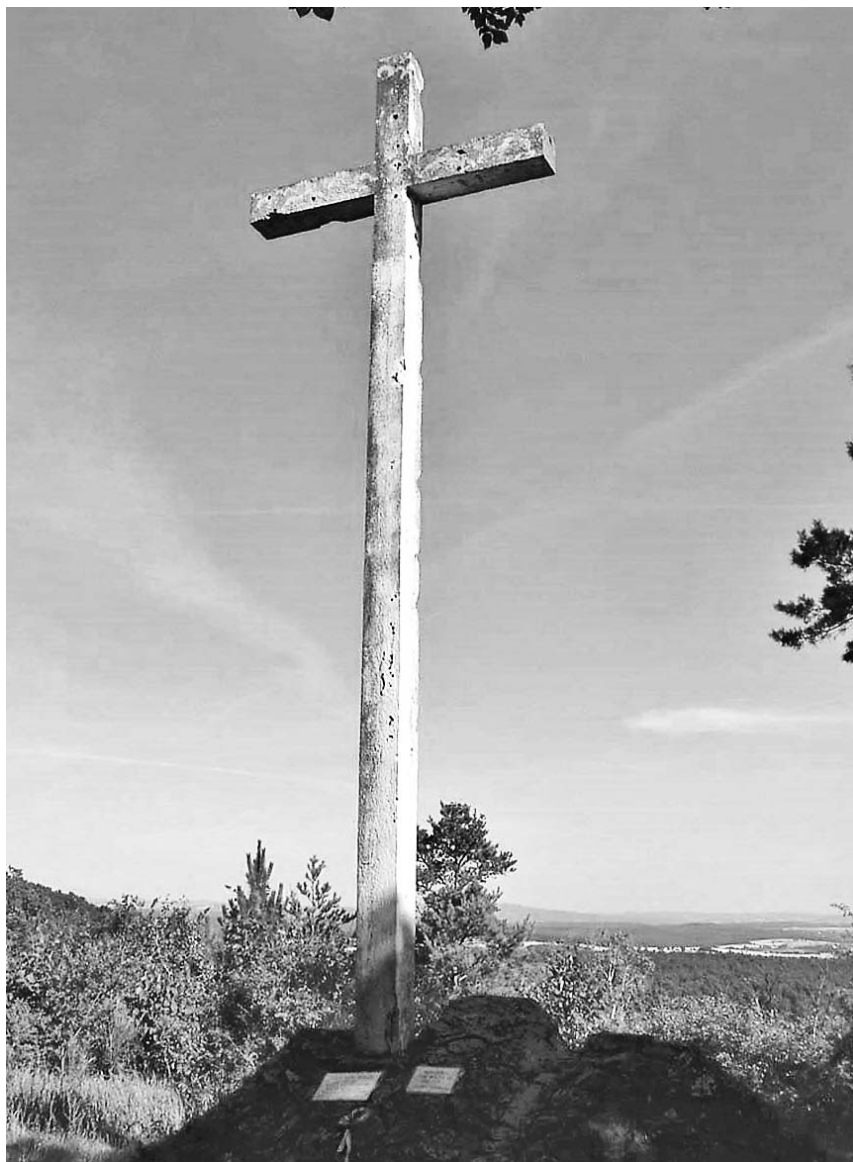
1920. május 18., Békéscsaba

Így esett, hazavágytam Édeshez. Róza néném és anyám soha többet nem látták egymást, mi ugyan el nem költöztünk, de más országba kerültünk. Állítólag a háborút csak így lehetett befe-

jezni. Határokat húztak, és mi épp Csehszlovákiának jutottunk. Majd a magyarokhoz vissza, később az oroszokhoz, ezeket már szovjetnek hívják, ki tudja, még mi jön. Boriska férjhez ment Csehországba, az ura megölte magát egy puskával. Nyolcvanban meglátogattam, jó módban élt, egy szem fia volt, a Sándor, de az felakasztotta magát. Keserves egyedülletben halt meg, most jött a távirat. Csabán szerettek minket, sokan nem is tudták, hogy nem vagyunk édeslányai Róza nénémnek. Édes, amikor hazajöttem, jól fogadott. Született még egy testvérem, s aztán még egy, de az meg is halt. A szoba-konyhás kisházban cseperedtünk fel mind, én maradtam Édessel és Édesapámmal. Meghaltak ők is, kilencvenévesen szólította őket magához a Teremtő, szinte egyszerre, két hónap különbséggel. A testvérek is hullnak, s nekem sem maradt már sok. Nem jártam többé Magyarországon. Amikor Horthy alatt magyarok voltunk, akkor sem mentem sehová, a falut is alig hagytam el. A gazdaság és a család mellett nem volt idő utazgatni. Akkor azt hittük, hogy megmaradunk magyarnak. Aztán jöttek a muszkák, nem olyan volt, mint most, ez már semmi. Negyvenöthöz képest jó világ van. Most csak azt bántják, aki okoskodik, de van munka, van mit enni is.

Csak az emlékek maradtak, jók is, rosszak is, meg a levelek, anyám és Róza néném gyöngybetűi. Már a dédunokáim is nagyok. Hátha rájuk majd egy jobb világ jön. Ki tudhatja, lehet, egyszer megint magyarok lehetnek.

1990. június 04.

A kőszegi Trianon- emlékmű

1920. június 4-én, néhány perccel a trianoni békeszerződés aláírása után Benárd Ágost küldöttségvezető (balra, cilinderral a kezében) és Drasche-Lázár Alfréd rendkívüli követ, államtitkár (jobbra, fedetlen fővel) elhagyja a versailles-i Nagy Trianon-kastélyt (Forrás: Wikipédia)

*S odalent a folyóvíz halad,
hátán visz egy nehéz vonalat.*

Mezey Katalin: *Két part*